

1.

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 18.12.2013
COM(2013) 899 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Hodnocení iniciativy Europass

**Druhé hodnocení rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o jednotném rámci
Společenství pro průhlednost v oblasti kvalifikací a schopností (Europass)**

2.

CS
CS

1. ÚVOD

Současné příležitosti k učení jsou neomezené, prostorově neohraničené a okamžité. Jednotlivci se mohou učit a osvojovat si nové dovednosti a schopnosti nejen v tradičním prostředí třídy, nýbrž stále více i mimo třídu a vlastní rychlostí. V současném ovzduší rychlých ekonomických a technických změn procházejí řadou změn i jednotlivci během svého profesního a akademického života a překračují hranice, střídají nebo kombinují práci, vzdělávání, další odbornou přípravu a dobrovolnou činnost. Vzhledem k rostoucímu tlaku na zaměstnatelnost a lepší dovednosti jsou zapotřebí otevřenější a flexibilnější systémy vzdělávání a odborné přípravy, které jsou lépe přizpůsobeny potřebám a situaci studujících a pracovníků. Veškeré jejich kvalifikace, dovednosti a schopnosti by měly být snadno a rychle uznatelné a měly by být pro zaměstnavatele a vzdělávací instituce a instituce odborné přípravy kdekoli v Evropě srozumitelné.

V minulých letech Komise v řadě iniciativ v rámci strategie Evropa 2020 vzhledem k přetrvávající vysoké nezaměstnanosti¹ zdůrazňovala, jak je důležité umožnit studujícím a pracovníkům, aby srozumitelně prezentovali své profily dovedností a kvalifikací, které získali prostřednictvím formálního, neformálního nebo informálního učení. To má usnadnit mobilitu a zlepšit možnosti zaměstnání a celoživotního učení. Tento cíl je zdůrazněn ve sdělení s názvem „Přehodnocení vzdělávání“², v němž Komise oznámila, že přezkoumá možnost vytvoření evropského prostoru dovedností a kvalifikací s cílem zajistit snadné přeshraniční uznávání dovedností a kvalifikací.

Europass, který byl zaveden v roce 2005³, tyto cíle podporuje tím, že studujícím a pracovníkům pomáhá zajistit lepší pochopení jejich schopností a znalostí v celé Evropě prostřednictvím nástrojů k registraci a zprůhlednění dovedností a kvalifikací (podrobný popis viz oddíl 2). Ačkoli jeho základní cíl nabyl v současnosti na významu, některé z jeho stávajících nástrojů je třeba přizpůsobit tak, aby bylo možno zabývat se problémy, které vyvolávají očekávání a potřeby současných studujících a vyvíjejících se trhů práce.

Tato zpráva analyzuje výsledky rámce Europass na základě externího hodnocení Europassu, které bylo provedeno v roce 2012⁴. Zpráva zdůrazňuje, že původní cíle jsou i nadále důležité, zejména s ohledem na strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020)⁵. Europass podporuje pohyb studujících a pracovníků za účelem celoživotního učení nebo práce tím, že umožňuje porovnání dovedností, kvalifikací a výsledků učení. Europass, a zejména Europass-životopis (Europass-CV) se etabloval jako náležitě uznávaná, důvěryhodná značka transparentnosti a uznávání v Evropě i mimo ni. Z údajů z března 2013 vyplývá, že od zavedení v roce 2005 bylo on-line vytvořeno více než 27 milionů Europass-životopisů. Nástroje Europassu jsou mimoto nákladově efektivní a jejich používání a šíření se od prvního hodnocení Europassu v roce 2008 značně rozvinulo.

¹ KOM(2010) 478 v konečném znění, KOM(2010) 682 v konečném znění, KOM(2010) 245 v konečném znění/2, COM(2012) 173 final, COM(2012) 485 final.

² COM(2012) 669 final.

³ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES ze dne 15. prosince 2004, na něž se dále v této zprávě odkazuje jako na „rozhodnutí“.

⁴ Viz článek 15 rozhodnutí. Stávající zpráva se zaměřuje na zjištění z druhého hodnocení Europassu, které v roce 2012 provedl Institut veřejné politiky a řízení (PPMI). Viz http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#trainingHeader

⁵ Úř. věst. C 119, 2009, s. 2.

Tato zpráva poukazuje rovněž na stávající nedostatky Europassu při vypořádávání se s měnícími se podmínkami vzdělávání, odborné přípravy a trhu práce. Některé jeho nástroje nepodporují flexibilní formy výuky ani neumožňují komplexní zaznamenávání dovedností získaných prostřednictvím neformálního nebo informálního učení, včetně prostřednictvím elektronického učení, jak se uvádí v nedávném sdělení Komise s názvem „Otevření systémů vzdělávání“⁶. Údaje z hodnocení rovněž prokazují, že většina nástrojů Europassu dosud plně neoslovuje velké skupiny možných uživatelů. V současnosti jsou uživateli Europassu většinou mladí lidé, ženy a lidé s vyšším vzděláním. Lepší koordinace se službami poskytujícími poradenství pro volbu povolání a jejich začlenění do rámce Europass by umožnilo zaměřit se na velké skupiny, jako jsou nezaměstnané osoby s nízkou kvalifikací, které často nemají potřebné dovednosti pro vyhotovení dokladů Europassu nebo pro které je to příliš složité či matoucí. K dalším potřebným zlepšením patří větší sladění s ostatními evropskými referenčními nástroji a lepší interoperabilita IT nástrojů Europassu s nástroji EU používanými k zprostředkování zaměstnání.

K odstranění těchto nedostatků je třeba změnit stávající strukturu Europassu tak, aby umožnila jednodušší, cílenější a aktuálnější využití této služby, a to při současném zachování původního cíle, kterým je srovnatelnost a transparentnost dovedností a kvalifikací k zlepšení geografické a pracovní mobility studujících a pracovníků. Přepřepřování Europassu je o to naléhavější, jelikož je vyvíjena řada soukromých, místních a/nebo celostátních iniciativ s podobnými cíli, zejména v elektronické podobě, jako jsou elektronická portfolia.

Tyto aspekty budou mít zásadní vliv při zvyšování úlohy Europassu v rozvoji evropského prostoru dovedností a kvalifikací, přičemž Komise posílí součinnost mezi různými evropskými nástroji k zajištění transparentnosti a uznávání dovedností a kvalifikací. Za tímto účelem budou zjištění uvedená v této zprávě spojena s výsledky hodnocení evropského rámce kvalifikací a evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (VET) a zprávy o pokroku při zajišťování kvality v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Společně podpoří veřejnou diskusi o evropském prostoru dovedností a kvalifikací, která se má uskutečnit na přelomu roku 2013/2014.

2. VÝSLEDKY A DOPADY

Europass, který byl zaveden v roce 2005, představuje soubor pěti různých dokladů, které obsahují popisy veškerého vzdělání dosaženého držitelem, oficiálních kvalifikací, pracovních zkušeností, dovedností a schopností získaných v průběhu času. Dva doklady Europassu představují nástroje ve formě vlastního prohlášení: evropský životopis (CV)⁷ a Europass-jazykový pas⁸, a tři doklady jsou vydávány institucemi v oblasti vzdělávání a odborné přípravy: Europass-dodatek k diplomu⁹, Europass-dodatek k osvědčení¹⁰ a doklad Europass-mobilita¹¹. Všechny doklady mají společnou značku (Europass) a logo. Europass je

⁶ COM(2013) 654 final.

⁷ Šablona pro vyplnění životopisu držitele.

⁸ Nástroj pro sebehodnocení jazykových dovedností pomocí referenčních úrovní jazykových znalostí na základě společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

⁹ Uvádí vysokoškolské diplomy držitele, včetně studijních oborů a dosaženého hodnocení.

¹⁰ Popis obsahu odborných kvalifikací doplňující vydané osvědčení o odborném vzdělání a odborné přípravě.

¹¹ Doklad vydávaný vnitrostátními orgány příslušnými pro vzdělávání a odbornou přípravu, který zaznamenává pracovní a studijní zkušenosti v jiných evropských zemích.

k dispozici v elektronickém formátu bezplatně ve 27 jazycích na portálu Europass¹². Od roku 2012 mohou jednotlivci všechny doklady Europassu zkompletovat v Evropském znalostním pasu, uživatelsky přívětivé elektronické složce, která držitelům pomáhá vytvořit osobní, modulový přehled osobních dovedností a kvalifikací získaných v průběhu života.

2.1 Oslovení nových cílových skupin

Vychází se z toho, že všechny doklady Europassu (v různé míře) úspěšně přispěly k zajišťování větší srovnatelnosti dovedností, schopností a kvalifikací mezi zeměmi a odvětvími a rovněž při usnadňování výběrových řízení pro zaměstnavatele a vzdělávací instituce. Mezinárodní uznávání dokladů je hlavním důvodem, proč koneční uživatelé volí Europass. Europass je vnímán jako silná značka se značnou evropskou přidanou hodnotou, která oslovuje široké cílové skupiny. Zúčastněné strany a zástupci národních sítí EURES¹³ například uvádějí, že pro stávající uživatele sítě EURES představují neužitečnější doklady Europassu životopis, dodatek k diplomu a dodatek k osvědčení.

Za nejužitečnější, nejocetovanější a nejznámější nástroj Europassu se považuje životopis. Jeho používání se neustále zvyšuje – jen v roce 2012 bylo on-line vytvořeno dvanáctkrát více životopisů než v roce 2006. Od zavedení Europassu bylo k březnu 2013 vytvořeno více než 27 milionů životopisů. Dodatek k diplomu a dodatek k osvědčení se pokládají za důležité nástroje, které vzdělávacím institucím pomáhají účinněji směřovat a strukturovat vzdělávací programy s využitím mezinárodních norem. Navzdory této skutečnosti většina nástrojů Europassu dosud plně neoslovila velké skupiny potenciálních uživatelů. V roce 2012 bylo on-line vytvořeno pouze 115 000 evropských jazykových pasů a rozesláno necelých 80 000 dokladů Europass-mobilita.

Zúčastněné strany (včetně zaměstnavatelů a odborových svazů) a koneční a potenciální uživatelé souhlasí s tím, že nástroje Europassu kladně přispívají k mobilitě za účelem celoživotního učení nebo k mobilitě na trhu práce. V průzkumu, který byl proveden v rámci externího hodnocení¹⁴, se 58 % respondentů domnívalo, že jim životopis pomohl k tomu, aby byli pozváni na pohovor / předběžně vybráni za účelem zaměstnání, odborné přípravy nebo dobrovolné činnosti; 46 % se domnívalo, že jim pomohl k tomu, aby byli přijati do programů celoživotního učení (např. Erasmus), jazykových kurzů atd. Europass je zejména užitečný při změně zaměstnání nebo místa: 60,4 % respondentů potvrdilo, že Europass jim v tomto ohledu pomohl. Doklady Europassu uspokojují potřeby velké většiny (přibližně 80 %) uživatelů, bez ohledu na věk a dosažené vzdělání.

Europass však používají nejvíce absolventi vysokých škol. 40 % konečných uživatelů Europassu má zaměstnání a 37 % se účastní vzdělávání a odborné přípravy. Europass hraje důležitou úlohu rovněž v oblasti nadnárodní a vnitrostátní mobility: doklady Europassu nyní využívá více než 40 % osob, které jsou mobilní na vnitrostátní úrovni. Uživatelé Europassu

¹² Portál jménem Komise vyvinulo, hostuje a spravuje Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop). Viz <http://europass.cedefop.europa.eu/cs/home>

¹³ <https://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=cs>

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/training/2013/europass_en.pdf Údaje uvedené v této zprávě byly získány z externího hodnocení.

jsou obvykle mladí lidé, ženy a lidé s vyšším vzděláním: téměř 60 % má vysokoškolský diplom. Ženy představují 59,4 % uživatelů Europassu.

Skupinou, která se oslovuje nejobtížněji, jsou nezaměstnané osoby s nízkou kvalifikací společně s dobrovolníky, na něž připadá 12,8 % resp. 1,1 % uživatelů Europassu. Z údajů (obr. 1) vyplývá, že vysoký počet osob s nízkou kvalifikací a/nebo nezaměstnaných osob, které nepoužívají Europass, často postrádá dovednosti potřebné k vyhotovení dokladů nebo je považuje za příliš složité či matoucí. Přístup těchto osob k dokladům Europassu by mohly zlepšit cílené pokyny pro tyto skupiny.

Obr. 1: Uživatelé Europassu podle úrovně dosaženého vzdělání / profesního statusu¹⁵

Úroveň dosaženého vzdělání / profesní status	Všechny doklady Europassu	Europass-CV	Europass-jazykový pas	Europass-DO	Europass-DD	Europass-mobilita
Vzdělávání nebo odborná příprava	37,3 %	30,2 %	26,3 %	20,1 %	19,5 %	30,5 %
Dobrovolná činnost	1,1 %	1,5 %	1,5 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %
Zaměstnání (méně než pět let)	19,5 %	20,2 %	21,1 %	31,4 %	25,8 %	32,4 %
Zaměstnání (déle než pět let)	20,8 %	26,4 %	32,0 %	29,1 %	35,2 %	12,3 %
Nezaměstnané osoby / uchazeči o zaměstnání	12,8 %	15,9 %	12,5 %	9,9 %	14,4 %	12,6 %
Ostatní	8,5 %	5,8 %	6,6 %	8,4 %	4,0 %	11,2 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: Hodnocení Europassu, které v roce 2012 provedl PPMI.

Jak je uvedeno na obr. 2, největšími uživateli dokladu Europassu jsou mladší respondenti (ve věku 20 až 35 let), zejména kvůli skutečnosti, že jsou pravděpodobně otevřenější mobilitě (mezi různými místy, pracovními pozicemi a odvětvími).

Obr. 2: Uživatelé Europassu podle věku¹⁶

Věk	Všechny doklady Europassu	Europass-CV	Europass-jazykový pas	Europass-DD	Europass-DS	Europass-mobilita
<20	9 %	9 %	10 %	2 %	11 %	10 %
21–25	41 %	40 %	35 %	35 %	42 %	49 %

¹⁵ Význam zkratk: CV – životopis; DD – dodatek k diplomu; DO – dodatek k osvědčení.

¹⁶ Totéž.

Věk	Všechny doklady Europassu	Europass-CV	Europass-jazykový pas	Europass-DD	Europass-DS	Europass-mobilita
26–35	30 %	32 %	31 %	40 %	27 %	31 %
36–49	14 %	15 %	18 %	18 %	17 %	7 %
50+	5 %	5 %	6 %	4 %	5 %	3 %

Zdroj: Hodnocení Europassu, které v roce 2012 provedl PPMI. Procentní podíly byly zaokrouhleny.

Europass má na držitele těchto dokladů rovněž „pedagogický dopad“. Jednotlivci jsou vybízeni k tomu, aby své dovednosti a schopnosti přezkoumávali a srozumitelněji o nich informovali. To uchazečům o zaměstnání pomáhá zaměřit se na dovednosti a schopnosti, které jsou u volných pracovních míst vyžadovány nejčastěji.

2.2 Usnadnění flexibilních forem výuky

Průzkum ukázal rostoucí očekávání zúčastněných stran, pokud jde o přizpůsobení Europassu měnícím se potřebám jeho uživatelů. Europass by měl umožnit úplné a snadné zdokumentování veškerých dovedností a kvalifikací jednotlivce se zahrnutím všech odvětví vzdělávání a odborné přípravy a druhů studijních zkušeností. Zjednodušení a aktualizace celého rámce a větší vnitřní provázanost jsou jednoznačně vítané, aby bylo možno vypořádat se s moderními, flexibilními formami vzdělávání a odborné přípravy zaměřenými na studující. Europass se v současnosti nezabývá otázkami, jako je rostoucí význam neformálního či informálního učení při získávání nových dovedností a kvalifikací, nebo nástroji jako internetová osvědčení „open badges“ vytvořená poskytovateli on-line vzdělávání.

V oblasti formálního vzdělávání a odborné přípravy má Europass v současnosti dva samostatné dodatky, přičemž každý z nich se vztahuje na konkrétní odvětví vzdělávání a jiný systém kreditů. Tento formát může omezit doporučenou propustnost jednotlivých forem výuky. Vytvoření společné struktury pro tyto dodatky za účelem zahrnutí všech úrovní a druhů vzdělávání a odborné přípravy (školy, odborné vzdělávání a příprava, vysokoškolské vzdělávání a vzdělávání dospělých) by usnadnilo společné chápání kvalifikací bez ohledu na dotyčné odvětví. Studující a pracovníci by pak mohli snáze prezentovat své dovednosti při podávání přihlášek k dalšímu vzdělávání v jiném odvětví. Společný model, který zamezuje rozdílům, by zajistil rovněž snazší pochopení dodatků ze strany zaměstnavatelů.

Europassu v současnosti chybí nástroj, který umožňuje komplexní zaznamenávání dovedností a kompetencí získaných prostřednictvím neformálního nebo informálního učení (včetně elektronického). Stávající doklad Europass-mobilita se dosud používá jen omezeně a lze jej využít pouze v kontextu mezinárodní mobility.

Jazykový pas, jediný doklad Europassu ve formě vlastního prohlášení, který doplňuje životopis, používá jen velmi omezený počet osob. Uživatelé a zaměstnavatelé se domnívají, že by ucelený přehled o osobních dovednostech, jako jsou jazykové znalosti a znalosti v

oblasti IKT, měl podávat samotný životopis, aniž by byly zapotřebí doplňkové doklady ve formě vlastního prohlášení vyhotovené jeho držitelem.

Tato zlepšení by zajistila, aby bylo používání celého rámce snazší a jednodušší. Přepřacování Europassu může vyžadovat revizi současného právního základu, jelikož stávající rozhodnutí neumožňuje nahrazení, změnu nebo zrušení některého z pěti základních dokladů Europassu.

2.3 Zajištění větší součinnosti s ostatními evropskými iniciativami

V minulém desetiletí byly na podporu pohybu studujících a pracovníků společně s Europassem zavedeny i jiné evropské nástroje, jako je evropský rámec kvalifikací (ERK)¹⁷, evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)¹⁸ a evropský systém přenosu a akumulace kreditů (ECTS)¹⁹. Tyto nástroje přispívají ke skutečné evropské mobilitě, jelikož je možné znalostem, dovednostem a schopnostem dotyčné osoby snadno porozumět a rychle je uznat.

Tyto nástroje nebyly vyvíjeny odděleně a Europass doplňují. S pokračujícím zaváděním těchto nástrojů lze očekávat jejich postupné začleňování do Europassu, jenž pak bude obsahovat odkazy na ERK, ECVET a ECTS. V evropském doporučení o ERK je stanoveno, že by od roku 2012 měly všechna nová kvalifikační osvědčení, diplomy a doklady Europassu vydávané příslušnými orgány obsahovat jasný odkaz na příslušnou úroveň ERK. Některé země (CZ, DK, EE, FR a IE) již začaly tyto úrovně v příslušných dokladech Europassu (dodatek k diplomu a dodatek k osvědčení) zaznamenávat, je však zapotřebí další úsilí ze strany ostatních zemí.

Navzdory doplňkovosti těchto iniciativ stále existuje prostor ke zlepšení provázanosti, aby byly jednotlivé nástroje a služby poskytovány koordinovaným způsobem. V současnosti se uživatelům snadno srozumitelný, ucelený přístup k těmto nástrojům nenabízí. Ačkoli téměř všechny evropské nástroje k zajištění transparentnosti a mobility mají vlastní portál a některé z nich mají styčné body (např. nástroj „CV on-line“, který uživatelům sítě EURES pomáhá vytvořit Europass-CV na internetových stránkách sítě EURES), nejsou dostatečně dobře propojené. To potenciálním uživatelům ztěžuje přístup k příslušným informacím, dokladům a službám.

Je zapotřebí větší interoperabilita Europassu s ostatními nástroji EU používanými ke zprostředkování vhodného zaměstnání, včetně se sítě EURES. Stejně tak je třeba zlepšit součinnost mezi Europassem a pasem mládeže, nástrojem k lepšímu uznávání výsledků učení mladých lidí, kteří se účastní projektů podporovaných v rámci programu EU „Mládež v akci“, aby se zamezilo možnému překrývání. Dalším příkladem je rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace v určitém členském státě, které umožňuje přístup k regulovanému povolání²⁰. Držitelé kvalifikace by měli mít možnost připojit k Europassu rozhodnutí o uznání, v tištěné podobě nebo elektronicky, včetně v případě, bylo-li získáno prostřednictvím nového postupu pro evropský profesní průkaz.

¹⁷ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm

¹⁸ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ecvet_en.htm

¹⁹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ects_en.htm

²⁰ Směrnice 2005/36/ES.

2.4 Snaha o efektivní a udržitelnou správu

Používání různých nástrojů Europassu a informovanost o těchto nástrojích se od zahájení iniciativy v roce 2005 neustále zvyšuje. Díky portálu Europass se s těmito nástroji transparentnosti seznamuje stále více lidí a stále více lidí je využívá. Portál se ukázal jako velmi úspěšný, co se týká návštěvnosti, používání a spokojenosti uživatelů. Počet návštěv se každý rok zvyšuje, a to z přibližně 3 milionů v roce 2006 na téměř 15 milionů v roce 2012. Přibližně 88 % uživatelů, u nichž byl prováděn průzkum, souhlasilo s tím, že portál Europass je uživatelsky přívětivý a přehledný. 60 % se domnívá, že by při budoucím vývoji portálu měly být zahrnuty zejména informace a doporučení týkající se nadnárodní mobility, uznávání kvalifikací a hledání zaměstnání.

Společně s internetovým portálem Europass jsou hlavními nástroji při používání Europassu národní střediska Europassu. Národní střediska Europassu fungují ve všech zemích EU a rovněž na Islandu a v Norsku od poloviny roku 2005 (od roku 2007 v případě Bulharska a Rumunska a od roku 2011 v případě Chorvatska), v Lichtenštejnsku od roku 2006, v Turecku od roku 2008 a ve Švýcarsku od roku 2011. Má se za to, že Europass své úkoly v rámci zvyšování informovanosti o Europassu a poskytování informací všem stranám, které o to projeví zájem, plní a uspokojivě.

Většina národních středisek Europassu pravidelně spolupracuje s jinými subjekty, jako jsou střediska Euroguidance a NARIC, agentury EURES, národní agentury programu celoživotního učení, Eurodesk a Europe Direct, ačkoli by bylo možno tuto spolupráci posílit a lépe využívat součinnosti. Větší sblížení těchto subjektů by vedlo k jednodušším strukturám a lepším službám blíže studujícím a pracovníkům a k usnadnění přístupu k Europassu, zejména ze strany skupin, které jej v současnosti využívají nejméně. Úsilí národních středisek Europassu o prosazování příslušných nástrojů u soukromých poskytovatelů služeb zaměstnanosti se však ukázalo jako méně úspěšné. Většina těchto poskytovatelů by byla ochotna používání dokladů Europassu podporovat pouze za finanční odměnu.

Jednoznačnou roli v úspěchu Europassu hraje středisko Cedefop. Kromě toho, že efektivně spravuje portál Europass a poskytuje podporu národním střediskům Europassu, rovněž přispívá svými odbornými znalostmi ke koncepčnímu rozvoji rámce Europass.

V roce 2012 poskytla Komise národním střediskům Europassu prostřednictvím programu celoživotního učení finanční podporu v celkové výši 2 250 000 EUR. Při externím hodnocení bylo v porovnání s hodnocením v roce 2008 zjištěno celkové zvýšení efektivnosti u všech analyzovaných aspektů Europassu. Ačkoli v období 2008–2011 nedošlo k významnému zvýšení financování poskytovaného ze strany EU²¹ a z vnitrostátních zdrojů, počet on-line vytvořených a vystavených dokladů Europassu a počet návštěv portálu neustále roste, přičemž se neobjevují žádné známky klesající oblíbenosti nástrojů Europassu. Vyšší efektivnost byla zjištěna jak u propagačních činností národních středisek Europassu, tak i u využívání jednotlivých nástrojů Europassu.

²¹ Příspěvek EU představuje až 50 % provozních nákladů národních středisek Europassu.

Celkové náklady Europassu (hrazené z vnitrostátních rozpočtů a z rozpočtu Komise a střediska Cedefop) od jeho zavedení činí přibližně 31,5 milionu EUR. Na základě 54 milionů Europass-životopisů vystavených od roku 2005 (28 milionů životopisů vytvořených on-line a 27 milionů stažených životopisů) činí průměrné náklady na jeden vyhotovený životopis přibližně 0,58 EUR, což je asi čtyřikrát méně než odhad z roku 2008 (2,1 EUR). Vzhledem k těmto nízkým nákladům na jeden doklad a vysoké úrovni spokojenosti uživatelů byl při hodnocení vyvozen závěr, že používání Europassu zajišťuje náležitou efektivnost vynaložených prostředků. Europass však pravděpodobně nebude udržitelný bez další evropské finanční podpory. Většina národních středisek Europassu by bez financování EU nebyla schopna v činnosti pokračovat, jelikož nebyly zjištěny žádné schůdné alternativní zdroje financování Europassu a dodatečné financování z veřejných zdrojů není pravděpodobné. Soukromé subjekty nemají žádnou zvláštní pobídku k zapojení, jelikož Europass nepřináší okamžité finanční výhody.

3. ZÁVĚRY

V současné situaci úbytku pracovních sil a slabého hospodářského růstu představuje pro členské státy jednu z nejnaléhavějších výzev modernizace jejich systémů vzdělávání a odborné přípravy a zlepšení nabídky dovedností k lepšímu uspokojování potřeb trhu práce. Při řešení těchto problémů by měl napomoci Europass, a v příštích letech by měl být proto posílen.

Zjištění a doporučení externího hodnocení potvrzují, že je třeba, aby si Europass udržel svou významnou úlohu při podpoře mobility a srovnatelnosti dovedností a kvalifikací. K navrhovaným zlepšením patří rovněž lepší racionalizace a začlenění dokladů Europassu, jež mají vést k většímu sladění s ostatními evropskými referenčními nástroji a cílené poradenské služby v souvislosti s nástroji Europassu, a tudíž podpora nadnárodní mobility, uznávání kvalifikací a hledání zaměstnání. Europass se musí především stát flexibilnějším a uživatelsky přívětivějším nástrojem, který by měl využívat možnosti moderních technologií k neustálému přizpůsobování se potřebám uživatelů. Měl by si udržet stávající uživatele a přilákat nové uživatele, zejména osoby s nízkou kvalifikací. K dosažení tohoto cíle může být zapotřebí nový právní základ Europassu, který umožňuje pravidelnou aktualizaci a přizpůsobení těchto nástrojů.

V zájmu zvýšení podpory, kterou Europass poskytuje studujícím a pracovníkům, kteří chtějí prezentovat své dovednosti a schopnosti, je třeba uvážit zejména tyto změny:

- **Lepší součinnost mezi Europassem a ostatními evropskými iniciativami** – Navzdory celkové úspěšnosti Europassu by bylo možno zlepšit a posílit pokyny k používání nástrojů Europassu prostřednictvím lepší koordinace se službami poskytujícími profesní poradenství a zajišťujícími transparentnost a uznávání kvalifikací, tak aby bylo možné oslovit širší cílové skupiny a vytvořit větší přidanou hodnotu. Zdá se, že to je obzvláště důležité u skupin, které mají větší potíže při používání Europassu, jako jsou osoby s nízkou kvalifikací a nezaměstnaní. V budoucím evropském prostoru dovedností a kvalifikací by se Europass mohl zaměřit na poskytování informačních služeb a interaktivních nástrojů k zajištění transparentnosti dovedností a kvalifikací a spojení různých evropských sítí, informačních služeb a jiných nástrojů, které se v současnosti zabývají dovednostmi a kvalifikacemi, v rámci jednotného kontaktního místa. To by

studujícím a pracovníkům umožnilo lépe využívat nástroje EU k zajištění transparentnosti a uznávání, čímž by se pro instituce a podniky staly známějšími, a tudíž účinnějšími. Spojení těchto zdrojů by mělo umožnit vyšší efektivitu a integraci zdrojů s partnery na vnitrostátní úrovni. Mimoto by to pravděpodobně přispělo k mnohem širší podpoře a většímu používání nástrojů Europassu u různých zúčastněných stran v rámci integrované centrální sítě služeb.

- **Europass jako nástroj k usnadnění flexibilních forem výuky** – Existuje jednoznačná potřeba přizpůsobit stávající nástroje Europassu flexibilnějším formám výuky, které jsou více zaměřené na studující a na potřeby jednotlivců. Přepracovaný rámec by měl být dostatečně pružný, aby bylo možno náležitě zohlednit nový vývoj a techniky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, včetně IKT. V současnosti existují dvě oblasti, v nichž se tyto potřeby jeví jako naléhavější:

a) Europass má dva různé nástroje poskytující doplňkové informace o výsledcích učení: dodatek k diplomu pro vysokoškolské vzdělání a dodatek k osvědčení pro odbornou přípravu. Je vhodné prozkoumat, zda by mohl jeden doklad usnadnit společné chápání kvalifikací vydaných v jakémkoli odvětví vzdělávání a odborné přípravy a podpořit interoperabilitu evropských systémů přenosu kreditů, jako je ECTS a ECVET, mezi různými úrovněmi vzdělávání a odborné přípravy a napříč jednotlivými zeměmi.

b) Zaznamenávání dovedností získaných prostřednictvím neformálního nebo informálního učení, včetně on-line vzdělávání: v současnosti umožňuje zaznamenání dovedností získaných prostřednictvím neformálního učení v zahraničí pouze doklad Europass-mobilita. V souladu s doporučením Rady o uznávání neformálního a informálního učení je třeba Europass revidovat tak, aby umožňoval určit a zdokumentovat dovednosti (včetně posouzení dovedností), které byly získány prostřednictvím neformálního a informálního učení, a to v rámci mobility či mimo ní. Na základě přípravných prací, které již Komise uskutečnila s ohledem na případný nový doklad „Europass-zkušenosti“, by tento nový prvek měl podpořit evropské pokyny pro uznávání neformálního a informálního učení. Tyto nové prvky budou důležité taktéž pro iniciativy týkající se záruk pro mladé lidi a stáží²².

Je třeba prozkoumat rovněž způsob, jakým jsou v Europassu zaznamenávána osvědčení vytvořená mechanismem pasu mládeže, aby se zamezilo překrývání. Je také zapotřebí dále analyzovat způsob, jakým by do doplňku Europassu měly být začleněny nové nástroje k zajištění transparentnosti, jako jsou internetová osvědčení „open badges“ vytvořená novými postupy osvědčování digitálního učení. V Europass-životopise by měly být viditelnější praktické a pokročilé dovednosti v oblasti IKT.

- **Zlepšení interoperability Europassu s nástroji EU používanými ke zprostředkování vhodného zaměstnání** – V současnosti brání různé technické normy většímu sladění některých nástrojů EU používaných uchazeči o zaměstnání. Je zapotřebí další úsilí o spojení nástroje Europass-životopis a nového evropského znalostního pasu s databází životopisů EURES a s nástroji soukromých služeb zaměstnanosti, poradenských středisek

²² Viz rovněž <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1006>

a středisek pro uznávání, jakož i s nástroji pro hodnocení dovedností. Přezkoumat by se měla rovněž možnost připojit k Europassu rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace v určitém členském státě, včetně v případě, bylo-li získáno prostřednictvím nového postupu pro evropský profesní průkaz.

Jak bylo uvedeno, ve sdělení s názvem „Přehodnocení vzdělávání“ byla zdůrazněna úloha vzdělávání a dovedností jako základního strategického zdroje hospodářského růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Jedním z návrhů uvedených ve sdělení „Přehodnocení vzdělávání“ je přezkoumání dalších součinností a sladění stávajících nástrojů EU k zajištění transparentnosti a uznávání dovedností a kvalifikací s cílem vytvořit evropský prostor dovedností a kvalifikací, jenž umožňuje mobilitu pro všechny občany a rychlé uznávání jejich kompetencí a kvalifikací za účelem dalšího vzdělávání, kterým zaměstnavatelé náležitě rozumí a jsou schopni je posoudit.

Komise projedná závěry uvedené v této zprávě s příslušnými zúčastněnými stranami během veřejné diskuse o evropském prostoru dovedností a kvalifikací na přelomu roku 2013/2014. Na základě závěrů této diskuse o rámci Europass a posouzení dopadů může Komise zvážit navržení přezkumu stávajícího právního základu Europassu – rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2241/2004/ES ze dne 15. prosince 2004.